06/03/2019

Σεραφείμ Πειραιώς: “Η Μεγάλη Τεσσαρακοστή είναι ο ευλογημένος καιρός”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Πειραιώς

Εξεδόθη η Ποιμαντορική Εγκύκλιος του Σεβ. Μητρ. Πειραιώς, κ.κ. Σεραφείμ, για τη Μεγάλη Σαρακοστή, η οποία έχει ως εξής:

«Τὸ στάδιον τῶν ἀρετῶν ἠνέῳκται· οἱ βουλόμενοι ἀθλῆσαι εἰσέλθετε».

Τέκνα μου ἀγαπητά καί περιπόθητα

Μᾶς ἀξιώνει ὁ Θεὸς γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ στὴ ζωὴ μας νὰ εἰσέλθουμε στὴν Ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστή. Ἡμέρες πορείας ποὺ μᾶς προετοιμάζει γιὰ τὸν καιρὸ τοῦ Πάθους καὶ τὴν τριήμερο Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου.

Ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ εἶναι ὁ εὐλογημένος καιρός.

Μᾶς διευκολύνει ἡ Ἐκκλησία μας δίνοντας αὐτὸν τὸν καιρὸ τῆς Τεσσαρακοστῆς ὡς σίγουρη καὶ συνάμα οὐσιαστικὰ ἀποτελεσματικὴ εὐκαιρία στὴν ἀνάγκη τῆς ψυχῆς μας γιὰ νὰ ἀνεβοῦμε πρὸς τὰ πάνω. Γιὰ νὰ μεταμορφωθεῖ καὶ νὰ μπολιασθεῖ ἡ μικρή μας ζωή ἀπὸ τὸ μεγάλο θαῦμα τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ.

Μᾶς προσφέρει ἡ Ἐκκλησία μας μιὰν Ἄνοιξη. Διότι ὅταν βοηθᾶμε τὴν ψυχή μας, ποὺ εἶναι δύσκαμπτη καὶ κλειστή, νὰ ἀνοίξει, νὰ γίνει πιὸ εὐέλικτη, πιὸ εὐκίνητη

καὶ νὰ σταθεῖ μὲ εἰλικρίνεια ταπείνωσης ἀλλὰ καὶ θάρρος μετανοίας μπροστὰ στὸν “νοητὸν Ἥλιο” τὸν Χριστό μας, διευκολύνουμε τὴν εἴσοδο τῆς Χάριτος καὶ τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅταν ἡ ψυχὴ χαριτώνεται, τὴν Ἄνοιξη ἀνθίζει.

Ἡ πορεία πρὸς τὴ συνάντηση μὲ τὸν ἀναστημένο Χριστὸ εἶναι μία ἀνοδικὴ κλίμακα ἀνεξάντλητη. Ὅπως ὁ Θεὸς εἶναι ἀπε-ριόριστος, ἔτσι καὶ ἡ δυνατότητά μας νὰ Τὸν συναντήσουμε καὶ νὰ ἑνωθοῦμε μὲ Αὐτὸν εἶναι ἀπεριόριστη. Καὶ ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία μὲ τὴν κατανυκτικὴ αὐτὴ περίοδο τῆς πνευματικῆς καὶ σωματικῆς ἄσκησης, αὐτὴ ἀκριβῶς τὴν δυνατότητα συνάντησης τὴν καθιστᾶ κανόνα ζωῆς.

Αὐτὸς ὁ “κανόνας” ἔχει καὶ τοὺς τρόπους του, τοὺς “πνευματικοὺς τρόπους” ποὺ μὲ βεβαιότητα θὰ φανερώσουν κάποιο ἀποτέλεσμα στὴ ζωή τοῦ Χριστιανοῦ. Τὸν τρόπο νὰ καταλάβει τί σημαίνει ἀσκητικὴ ζωὴ, πῶς θὰ ἀγγίξει τὶς πληγές του ποὺ εἶναι τὰ πάθη του, πῶς θὰ φτάσει στὴν μετάνοιὰ του, γιὰ νὰ ἀρχίσει ξανὰ καὶ νὰ συνεχίσει σὲ ὅλη τὴν ζωὴ του.

Σὲ ἕνα ἀπὸ τὰ τροπάρια τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς βρίσκουμε τὸν πρῶτο “πνευματικὸ τρόπο”: «οἱ βουλόμενοι ἀθλῆσαι εἰσέλθετε». Ὅσοι ἐπιθυμεῖτε νά κάνετε αὐτή τήν ἄθληση, ἄς εἰσέλθετε.

Βασικὴ προϋπόθεση εἶναι νὰ “βούλεται”, δηλαδὴ νὰ θέλει, νὰ ἐπιθυμεῖ νὰ γίνει ἀθλητὴς κάποιος. Κανείς δὲν πιέζεται νὰ ἀρχίσει. Ὁ ἄνθρωπος χρειάζεται μιὰ ἀπόφαση γιὰ νὰ τεντώσει τὶς δυνατότητές του, νὰ ξεκινήσει μιὰ ἐντονότερη προσπάθεια. Νὰ κάνει ὅ,τι μπορεῖ, λίγο παραπάνω ἀπ’ ὅσο νομίζει ὅτι μπορεῖ. Νὰ κάνει τὸ καλὸ καὶ νὰ φτάνει τὸ ἀγαθὸ.

Ἄλλωστε ἡ κλήση τοῦ ἀνθρώπου εἶναι νὰ πράττει μὲ προαίρεση κι ἀποφασιστικότητα, σὲ συνεργασία μὲ τὴ Χάρη, τὸ ἀγαθό. Ἀφοῦ λοιπὸν θέλει κάποιος, μπορεί νὰ εἰσέλθει, ἀφοῦ ποθεῖ τὸν ἀγώνα αὐτὸν πρὸς τὸν Χριστὸ, εἶναι προσκεκλημένος. Ποὺ προσκαλεῖται; Στὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Μόνο ὡς Σῶμα Χριστοῦ, δηλαδὴ μέσα στὸ Σῶμα Του ποὺ εἶναι ἡ Ἐκκλησία γίνεται κάθε ἀγώνας ζωὴ ἁγιασμοῦ, σωτηρίας καὶ ἀγάπης πρὸς τὸν Θεό.

Αὐτὴ ἡ ἐκκλησιαστικὴ συνείδηση καὶ πράξη δηλώνει ὅτι ὁ ἄνθρωπος γνωρίζει καὶ μετέχει στὴν κοινὴ ἄσκηση καὶ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὅλης τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν ἐντάσσεται σ’ ἕνα ὁμαδικὸ πρόγραμμα καλυτέρευσης τῆς ἠθικῆς του ἤ γνωριμίας μὲ τὸν ἑαυτό του, ἀλλὰ κυρίως και πρωτίστως καταλαβαίνει καὶ ἔχει τὴ συνείδηση ὅτι τὸ φρόνημα καὶ ἡ προσπάθεια εἶναι κοινὴ ἐκκλησιαστικὴ ἀρετή. Καὶ κοινὴ ἐκκλησιαστικὴ ἀρετὴ σημαίνει πρῶτον τήρηση τῶν θείων ἐντολῶν, καὶ δεύτερον, ταπείνωση καὶ ἀντίληψη τῆς ἐλαχιστότητας τοῦ ἑαυτοῦ του, ἀναγνωρίζοντας ὅτι μπορεῖ νά γίνει κάτι μόνον μὲ τὴν Χάρη καὶ ἀπὸ τὴν Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ὅταν

συγχωρεθεῖ μὲ τὸν διπλανὸ του γιὰ νὰ τὸν συγχωρέσει καὶ ὁ Θεὸς.

Πόσο εὐεργετικὴ καὶ βοηθητικὴ εἶναι αὐτὴ ἡ συνειδητοποίηση! Ἀφενός καταλαβαίνει ὁ ἄνθρωπος ὅτι ὅλος ὁ ἀνθρώπινος δυναμισμὸς κινητοποιεῖται ἀπὸ τὴν φιλάνθρωπη παρουσία τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν ἀτομικὴ ἱκανότητα. Ἀφετέρου μιὰ, κατὰ τὰ ἀνθρώπινα, παρηγορία τὸν συντροφεύει, ὅτι δὲν παλεύει καὶ δὲν ἀγωνίζεται μόνος του, ἀλλὰ ταυτόχρονα μὲ ἐκεῖνον πλῆθος Ἁγίων καὶ χριστιανῶν ἔπραξαν καὶ πράττουν τὸν ἴδιον ἀγώνα, ὁ καθένας μὲ τὶς δυνάμεις του.

Στὴν Ὁδὸ τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ἡ Ἐκκλησία μας μᾶς ὑποδεικνύει τὴν ἄσκηση καὶ τὴ νηστεία. Ἡ ἄσκηση εἶναι ἡ δύναμη ποὺ ἐνισχύει τὸ ἀδύνατο. Ἡ νηστεία εἶναι ἡ ἰατρικὴ καὶ φαρμακευτικὴ μέθοδος τῆς ἀσκητικῆς πνευματικῆς παράδοσης τῆς Ἐκκλησίας ποῦ ἐνισχύει καὶ θεραπεύει τὴν ἀνθρώπινη ἀσθενικὴ φύση μὲ τὴ θεία δύναμη. Ἡ ἄσκηση καὶ ἡ νηστεία εἶναι ἡ ἀληθινὴ ἰσορροπία τοῦ ἀνθρώπου. Τοῦ δίνει τὴ δυνατότητα, ὅπως λένε οἱ Πατέρες, νὰ κόψει «τὸ θέλημά του» ποὺ κυριαρχεῖ, τὴν ἰσχυρὴ αὐτὴ δύναμη ποὺ κάνει τὸν ἄνθρωπο νὰ εἶναι ἰσχυρογνώμων, πεισματάρης, ἐπικριτικός, κακεντρεχής, ἄδικος. Λίγο ὥς πολὺ ἡ καθημερινὴ συμπεριφορὰ τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ ἄσκηση λοιπὸν δὲν εἶναι μιὰ περιστασιακὴ ἤ καὶ μακροχρόνια καλυτέρευση τοῦ ἀνθρώπου. Ἂν ἀνατρέξουμε στοὺς ἁγίους ἀσκητὲς, οἱ ὁποῖοι σπούδασαν στὴν ἔρημο τὴν πνευματικὴ ζωὴ καὶ σὲ αὐτοὺς σπουδάζουμε κι ἐμεῖς, βλέπουμε ὅτι ὁ ἀγώνας τῆς ἄσκησης ἦταν ἔμπονος καὶ συνεχής. Βλέπουμε γιὰ παράδειγμα ὅτι τὶς στιγμὲς ποὺ οἱ κίνδυνοι τῶν πειρασμῶν ἦταν πολυπληθεῖς, ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ ἐγρήγορση γίνονταν ἀτέλειωτες. Τὸν καιρό ποὺ ἕνα πάθος κινοῦσε τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα πρὸς τὴν ἁμαρτία, ἡ προσευχὴ γινόταν ἀδιάλειπτη. Ὅταν πίσω ἀπὸ τὸν πειρασμό παραμόνευε ἡ ὑπερηφάνεια, ἡ ταπείνωση κρατοῦσε τὸν ἄνθρωπο στὰ ὅριά του.

Καὶ χρειάζεται νὰ προσέξουμε ὅτι ὅλον αὐτὸν τὸν ἀγώνα οἱ Ἅγιοι τὸν ἔκαναν μὲ τὴν καρδιά τους, γιατὶ ὅ,τι καὶ ὅσα ἔκαναν ἦταν πόθος καὶ ἀγάπη καὶ ἔρωτας γιὰ τὸν Χριστό. Καὶ ἡ χαρὰ τους ἦταν μεγάλη. Γιατὶ, ὅταν ἀγαπᾶ ὁ ἄνθρωπος τὸν Χριστὸ ἔχει χαρὰ, καὶ μὲ αὐτὴ τὴν χαρὰ κάνει κόπο καὶ θυσίες. Ἡ κατὰ Θεὸν χαρὰ εἶναι ἡ ἀναπνοὴ μέσα στὶς καθημερινὲς θλίψεις καὶ τὰ βάσανα τῆς ζωῆς. Ὁ ὅσιος Νεῖλος ὁ ἀσκητὴς λέγει ὅτι “ἡ χαρά στὶς συμφορές δίνει ὑπομονή, στὶς προσευχὲς χάρη, στοὺς κόπους καὶ μόχθους εὐφροσύνη κι εὐθυμία, στὴν ἀγάπη στολισμό καὶ στὴν μακροθυμία ἐπιβράβευση“.

Ὁ Χριστὸς, ἀγαπητοί μου, βλέπει τὸν πόθο μας, βλέπει τὴν χαρὰ μας, ὅπως βλέπει καὶ τὶς ἀνάγκες μας καὶ τὸν πόνο καὶ τὶς θυσίες μας. Ἡ προσευχή εἶναι ἡ ἀποδοχὴ καὶ ὁ δικός μας λόγος σὲ αὐτὸ τὸ “βλέμμα” τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ ἄλλωστε περιμένει, νὰ

ἀπαντήσουμε μὲ τὴν καρδιά μας. Λέγει ὁ ἅγιος Ἰσαὰκ ὁ Σῦρος ”Νὰ θυμᾶσαι πάντοτε τὸν Θεὸ μὲ τὴν προσευχή. Τότε ἀσφαλῶς καὶ ὁ Θεός θὰ σὲ θυμηθεῖ, ὅταν περιπέσεις σὲ κακά, γιὰ νὰ σὲ λυτρώσει ἀπὸ αὐτά. Πρὶν ἀκόμη ἀρχίσει ὁ πόλεμος, νὰ ἐπιζητᾶς τὴν συμμαχία. Πρὶν ἀρρωστήσεις, προσκάλεσε τὸν γιατρὸ καὶ πρὶν περιπέσεις στὶς διάφορες θλίψεις, νὰ προσευχηθεῖς στὸν Θεό, ὥστε κατά τὴν ἐπιδρομὴ τῶν λυπηρῶν νὰ ἔχεις ἐξασφαλίσει τὴν ἀκατανίκητη βοήθεια τοῦ Θεοῦ‘‘. Αὐτὸ ζητᾶμε λοιπὸν μὲ τὴν προσευχή, τὴν ἀκατανίκητη βοήθεια ἀπὸ τὸν Θεὸ. Αὐτὴ εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ χριστιανοῦ ἐντός τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Ἡ αἴτηση, ἡ προσφυγή, ἡ ἀναζήτηση, ἡ λαχτάρα ὅπως ἔλεγε ὁ ἅγιος Πορφύριος γιὰ τὸν Χριστό. Εἶναι πολὺ σημαντικὸ κάθε μέρα, κάθε λεπτὸ νὰ μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ τοποθετεῖται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ προσεύχεται. Νὰ στέκεται μπροστὰ στὸν Θεὸ μὲ ἀνδρεία καὶ εἰλικρίνεια ποὺ σημαίνει νὰ κυριαρχεῖ μέσα του ἡ ἐγρήγορση τῆς κάθαρσης τῆς συνείδησης. Καὶ καθαρὴ συνείδηση δὲν εἶναι αὐτὴ ποὺ οἱ περισσότεροι ἀπὸ ἄγνοια ἴσως ἤ καὶ ἀπὸ πονηρία θεωροῦν ὅτι διαθέτουν ἐπειδὴ “δὲν ἔχουν κάνει κάτι κακὸ” ἤ “κάνουν τὸ καλό”. Ἡ ζωὴ τοῦ Χριστιανοῦ ὅμως δὲν διαδραματίζεται ἀνάμεσα στὸ καλὸ καὶ τὸ κακὸ μιᾶς ἠθικῆς. Ἡ ζωὴ τοῦ Χριστιανοῦ διαδραματίζεται ἀκριβῶς ἀνάμεσα στοὺς δύο ληστὲς, στὸν μετανοήσαντα καὶ στὸν ἀμετανόητο. Δηλαδὴ ἀνάμεσα στὸν Παράδεισο καὶ τὴν ἄρνησὴ του. Γι’αὐτὸ ἡ μετάνοια εἶναι ἡ ἀρχὴ ὅλης τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Ἡ μετάνοια εἶναι ἡ πρώτη καὶ πανταχοῦ παρούσα ἀρετὴ, κάθε ἀσκητικῆς, κάθε ἀγώνα, κάθε καλοῦ. Ἡ μετάνοια ἐκφράζεται στὴν προσευχὴ, ἡ μετάνοια ρυθμίζει τὴν ἄσκηση, ἡ μετάνοια καθορίζει τὴν πνευματικὴ ζωὴ. Ἡ μετάνοια εἶναι μιὰ ἀδιάκοπη ἐπιστροφὴ στὸ Θεό, μιὰ διαρκὴς ἀναζήτηση καὶ εὕρεση, εὕρεση καὶ ἀναζήτηση τοῦ Ἀγαπημένου. Ἡ μετάνοια εἶναι ἡ ἀνδρεία καὶ ἡ εἰλικρίνεια. Εἶναι ἡ λαχτάρα καὶ ὁ πόθος ὅπως εἴπαμε, ποὺ συνοδεύει ὡς τὴν θύρα τῆς Βασιλείας ὅσους μὲ αἴσθηση τῆς ἁμαρτωλότητὰς τους καὶ, παλεύοντας, νικητὲς τοῦ θελήματός τους, ζητοῦν νὰ φτάσουν στὸν Θεὸ.

Ἄς κρατήσουμε λοιπὸν ἀγαπητοὶ μου αὐτὴν τὴν λαχτάρα γιὰ τὸν Χριστὸ ζωντανὴ καὶ στὸν ἀγώνα στὸν ὁποῖο εἰσερχόμαστε αὐτὴ τὴ Μεγάλη Σαρακοστὴ νὰ μὴν μᾶς λήψει ἡ προσευχή γιατί ὅσο μιλάμε καὶ παρακαλοῦμε τὸν Θεὸ γιὰ τὶς ἁμαρτίες μας, τόσο Ἐκεῖνος θὰ ἁπλώνει τὴν Χάρη Του ἐπάνω στὴν ἁμαρτωλότητά μας γιὰ να τὴν γιατρέψει καὶ ὅσο ζητᾶμε νὰ μᾶς δίνει μετάνοια ὁ Θεὸς, τόσο ἐλλατώνεται τὸ κακὸ ποὺ κάνουμε.

Νὰ θυμόμαστε τὰ λόγια τοῦ Ἁγίου Παϊσίου: “Κάνεις κακό; Ὁ Θεός σου δίνει σκαμπιλάκι. Λές «ἥμαρτον»; Σταματᾶ καὶ σοῦ δίνει ευλογίες.

Αὐτὲς τὶς εὐλογὶες εὐχόμεθα νὰ ἔχετε.

Καλὴ Ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστή!

+ ὁ Πειραιῶς ΣΕΡΑΦΕΙΜ